

Антикорупційне законодавство.

Додаткові заходи фінансового контролю.

**Повідомлення про факт суттєвої зміни майнового стану суб'єкта
декларування**

Повідомлення про факт суттєвої зміни майнового стану суб'єкта декларування є одним із двох додаткових заходів фінансового контролю, передбачених статтею 52 Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон), який на відміну від інших вимог фінансового контролю стосується **виключно суб'єкта декларування**, тобто подається ним лише у разі суттєвої зміни безпосереднього його особистого майнового стану і жодним чином не стосується аналогічної зміни у майновому стані членів його сім'ї. Отже, повинна виникати реальна суттєва зміна у майновому стані суб'єкта декларування, яка полягає у можливості використання відповідного доходу для задоволення його власних потреб.

Адже частиною 2 статті 52 Закону у разі суттєвої зміни у майновому стані суб'єкта декларування, а саме отримання ним доходу, придбання майна на суму, яка перевищує 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року, зазначений суб'єкт у 10-денний строк з моменту отримання доходу або придбання майна зобов'язаний особисто письмово повідомити про це Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) шляхом подання відповідного електронного повідомлення до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі - Реєстр) мережею Інтернет через власний персональний електронний кабінет.

Згідно з підпунктом 14.1.54 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України дохід з джерелом їх походження з України – будь-який дохід, отриманий резидентами або нерезидентами, у тому числі від будь-яких видів їх діяльності на території України (включаючи виплату (нарахування) винагороди іноземними роботодавцями), її континентальному шельфі, у виключній (морській) економічній зоні, у тому числі, але не виключно, доходи у вигляді, зокрема, доходів від зайняття підприємницькою та незалежної професійною діяльністю.

Відповідно до чинного законодавства «суттєвою зміною у майновому стані» вбачається отримання доходу, придбання майна (набуття у власність) на суму, яка перевищує 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року (на 2016 рік - 68 900 грн., на 2017 рік – 80 000 грн., на 2018 – 88 100 грн.). А під поняттям «одноразовий дохід» слід розуміти отримання суб'єктом декларування доходу, що перевищує суму в розмірі 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року, який нарахований та виплачений одним джерелом доходу, має певну ознаку доходу та визначену дату набуття права власності на такий дохід (дату отримання доходу).

При цьому для обчислення суми, яка створює обов'язок подання суб'єктом декларування відповідного повідомлення про суттєву зміну його майнового стану необхідно брати нарахований розмір «одноразового доходу».

До доходів, які необхідно вказати у повідомленні, відноситься заробітна плата (грошове забезпечення), отримана як за основним місцем роботи, так і за сумісництвом, гонорари, дохід від зайняття підприємницькою діяльністю або незалежною професійною діяльністю, дохід від надання майна в оренду, дивіденди, проценти, роялті, страхові виплати, благодійна допомога, пенсія, спадщина, подарунки та інші доходи. Під заробітною платою розуміється основна заробітна плата, а також будь які заохочувальні та компенсаційні виплати, які надаються особі у зв'язку з відносинами трудового найму. А це означає, що якщо, наприклад, суб'єкт декларування отримає одноразову виплату (дохід) у вигляді заробітної плати, преміювання або іншу виплату, яка перевищуватиме 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року, коли такий дохід було отримано, вона зобов'язана буде повідомити про це Національне агентство шляхом подання відповідного повідомлення.

Однак необхідно враховувати, що у випадку отримання кількох платежів заробітної плати з різними сумами має місце отримання декількох одноразових доходів з одного джерела. Тобто особа може розпоряджатись грошовими коштами одразу після їх одержання (надходження частинами, наприклад, заробітна плата за першу половину місяця 15-го числа і заробітна плата за другу половину місяця до 30-го числа).

Отже, суб'єкт декларування повинен подавати повідомлення про суттєву зміну майнового стану в тому разі, коли розмір нарахованої заробітної плати за половину місяця, виплачений йому на певну дату, перевищує суму в розмірі 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року.

Крім того, слід зауважити, що відповідне повідомлення про суттєву зміну його майнового стану суб'єкт декларування зобов'язаний подати і у разі отримання ним кредиту, позики, поворотної фінансової допомоги (позички) тощо на суму, яка перевищує 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року.

Що ж стосується придбання майна суб'єктом декларування, як можливої підстави для подання ним відповідного повідомлення про суттєву зміну його майнового стану, то хотілося б звернути Вашу увагу на положення статті 334 Цивільного кодексу України, за якими право власності у набувача майна за договором виникає з моменту передання майна, якщо інше не встановлено договором або законом.

Переданням майна вважається вручення його набувачеві або перевізникові, організації зв'язку тощо для відправлення, пересилання набувачеві майна, відчуженого без зобов'язання доставки.

Вартість майна, що було придбано суб'єктом декларування зазначається у грошовій одиниці України відповідно до останньої грошової оцінки майна або – якщо така оцінка не проводилась чи її результати не відомі суб'єкту декларування – на момент набуття майна у власність (як зазначено в документі, на підставі якого було набуто право власності). Відомості щодо фінансових сум (кількості грошей) заокруглюються до гривні.

Доходи/видатки, одержані/здійснені в іноземній валюті, з метою відображення у повідомленні перераховуються в грошовій одиниці України за валютним (обмінним) курсом Національного банку України, що діяв на дату одержання доходів/здійснення видатків.

Тому, наприклад, у разі придбання суб'єктом декларування транспортного засобу за межами України, що підтверджується відповідними документами, без державної реєстрації такого транспортного засобу вважається «придбанням майна» в розумінні частини 2 статті 52 Закону і у випадку, якщо вартість такого транспортного засобу перевищує 50

прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року він повинен подати повідомлення про суттєву зміну у його майновому стані протягом 10 днів з моменту набуття права власності за договором.

Для кожного випадку отримання доходу або придбання майна подається окреме повідомлення про суттєві зміни у майновому стані суб'єкта декларування винятково в електронній формі, затвердженій рішенням Національного агентства № 3 від 10.06.2016, та підписується суб'єктом декларування шляхом накладання на нього власного електронного цифрового підпису. Можливості внесення виправлень до поданих до Реєстру повідомлень про суттєві зміни у майновому стану чинним законодавством не передбачено. Паперова копія відповідних повідомлень не подається (не надсилається).

Подання документа до Реєстру підтверджується шляхом надсилання повідомлення суб'єкту декларування на адресу його електронної пошти, вказаної під час реєстрації в Реєстрі, та до персонального електронного кабінету суб'єкта декларування. А саме повідомлення оприлюднюється на офіційному веб-сайті Національного агентства

Порушення суб'єктом декларування вищезазначених вимог фінансового контролю наразі передбачає притягнення його до адміністративної відповідальності, як за адміністративне правопорушення пов'язане з корупцією.

Адже, частиною 2 статті 172-6 глави 13-А Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачено, що неповідомлення або несвоєчасне повідомлення про суттєві зміни у майновому стані тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Аналогічні дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення, тягнуть за собою накладення штрафу від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією доходу чи винагороди та з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю строком на один рік. До того ж, зокрема, державним службовцям, слід пам'ятати й про положення статті 84 Закону України «Про державну службу» згідно якої, набрання законної сили рішенням суду щодо притягнення державного службовця до

адміністративної відповідальності за корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення є підставою для припинення державної служби у зв'язку із втратою права на державну службу або його обмеженням.

У світлі важливості виконання суб'єктом декларування обов'язку повідомлення про факт суттєвої зміни у його майновому стану не менш важливою деталлю є розуміння питання з якого часу у суб'єкта декларування припиняється відповідний обов'язок.

Так, відповідно до змін до Роз'яснень щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю, затверджених рішенням Національного агентства від 02.02.2018 № 118 визначено враховуючи положення абзацу другої частини другої статті 45 Закону та пункту 4 Правил заповнення форми повідомлення про суттєві зміни в майновому стані суб'єкта декларування, затверджених рішенням Національного агентства від 10.06.2016 № 3 згідно яких особи, які припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, зобов'язані наступного року після припинення діяльності подавати в установленому частиною першою цієї статті порядку декларації за минулий рік, а інформація включена в повідомлення про суттєві зміни у майновому стані, повинна бути також відображена в декларації, яку такий суб'єкт декларування подає відповідно до Закону, особи, які припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, як і інші особи, які зобов'язані подавати декларацію відповідно до Закону, є суб'єктами декларування, які згідно з вимогами частини 2 статті 52 Закону у разі суттєвої зміни в їх майновому стані зобов'язані письмово повідомити про це Національне агентство.

Тобто, якщо суб'єкт декларування припинив виконувати функції держави або місцевого самоврядування у серпні 2016 року, а декларацію особи, яка припинила відповідну діяльність, подав у лютому 2017 року, то обов'язок у такого суб'єкта декларування подати повідомлення про суттєві зміни в майновому стані припинився після подання ним декларації особи, яка припинила виконувати функції держави або місцевого самоврядування.